

❖ عنوان پژوهش: ارائه راهکارهای بهینه‌سازی هزینه‌های رفاهی مستمری‌بگیران		
❖ نوع پژوهش:		
توسعه‌ای □	بنیادی □	کاربردی ■
❖ نوع خروجی حاصل از انجام پژوهش:		
سند سیاستگذاری □	گزارش کارشناسی □	طرح پژوهشی ■

لازم به ذکر است در چارچوب پژوهشی موسسه عالی پژوهش‌های رفاهی، منظور از طرح پژوهشی، سند سیاستگذاری و گزارش کارشناسی به شرح ذیل است:

«طرح پژوهشی»

طرح پژوهشی یکی از انواع قالب‌های تولید علمی محسوب می‌شود که منطبق با اصول علمی روش تحقیق انجام می‌شود.

«سند سیاست‌گذاری»

«سند سیاست‌گذاری»، گزارشی کوتاه، بی‌طرفانه و موجز در پاسخ به یک سؤال مشخص یا راجع به یک مسئله خاص است که استاندارد صلاحیت برای تهیه سند سیاست‌گذاری، افراد خیره هستند. این گزارش شامل سه بخش زیر می‌شود: بخش اول که به آن «خلاصه مدیریتی» خواهیم گفت، بر روی جلد گزارش، ضمن بیان مشکل در یک یا دو سطر، به ارائه راهکارهای اجرایی منطقی برای آن در حداکثر نصف صفحه می‌پردازد. بخش دوم که گزارش اصلی را تشکیل می‌دهد و در ۳ تا ۵ صفحه مطابق چارچوب تعیین‌شده تهیه می‌شود، «پیشنهادات سیاست‌گذاری» نامیده می‌شود. بخش سوم که به تحلیل دقیق موضوع و ارائه اسناد پشتیبان آن می‌پردازد، «یادداشت سیاست‌گذاری» نام دارد. هر یک از این سه بخش برای اهداف خاص و مخاطبان ویژه خود تهیه می‌شوند.

«گزارش کارشناسی»

شامل ارائه یک گزارش کامل در خصوص یک موضوع خاص موردنظر است که به یک فرد مجری با سطح صلاحیت حداقل «محقق» واگذار می‌شود تا حداکثر طی ۳ ماه، گزارش مورد نظر را منطبق با فرمت ارائه‌شده تهیه و ارائه نماید.

«تعریف سطح خرد/متوسط/کلان»

طرح خرد- طرحی است که از حیث مبلغ سه برابر حد نصاب معاملات خرد موسسه می‌باشد.

طرح متوسط- طرحی است که از حیث مبلغ از معاملات خرد فراتر بوده و حداکثر ده برابر سقف حد نصاب معاملات خرد موسسه می‌باشد.

طرح کلان- طرحی است که از حیث مبلغ از سقف معاملات متوسط فراتر باشد.

❖ توصیف و بیان مسئله:

در شرایط حساس کنونی که به واسطه تحریم‌ها، کشور در تنگنای شدید اقتصادی گرفتار آمده است سازمان تأمین اجتماعی نیز متأثر از وضعیت حاکم با مشکلات عدیده‌ای در راه تأمین منابع مالی لازم برای پرداخت مستمری و هزینه‌های رفاهی به اقشار تحت پوشش خود مواجه است. لذا ارائه راهکارهای مبتکرانه به منظور عمل به تعهدات و افزایش بهره‌وری و اثربخشی هزینه‌های رفاهی سازمان از اهمیت مضاعفی برخوردار است. علاوه بر آن رکود اقتصادی حاکم بر بازارهای کالا موجب فشار بر کسب و کارهای مختلف جهت حفظ و حتی گسترش بازارها و در نتیجه اختلال در جریان مالی و سودآوری شده است و لذا ضرورت ایجاد یک بازار باثبات بیش از پیش احساس می‌شود. بنابراین با توجه به مجموعه شرایط، یافتن راهکارهای چند وجهی که بتوان در عین انجام به‌موقع تعهدات سازمان در قبال مستمری‌گیران، یاری‌رسان سازمان و کسب و کارها جهت تأمین گردش نقدینگی آنان باشد، اهمیتی بسیار دارد.

سازمان تأمین اجتماعی با تحت پوشش داشتن ۴,۲ میلیون نفر مستمری‌گیر در سال ۱۳۹۹، ماهانه مبلغ قابل توجهی را به پرداخت مستمری اختصاص می‌دهد. میزان حقوق و سایر مزایای بازنشستگی پرداختی سازمان به مستمری‌گیران سازمان در سال ۱۳۹۹ مبلغی معادل ۱,۱۴۱ هزار میلیارد ریال بوده است. با توجه به سازوکار پرداخت مستمری توسط سازمان و نحوه هزینه کرد تدریجی آن توسط مستمری‌گیران در طول ماه، این پرداخت ایجادکننده یک جریان مالی برای بانک‌های عامل و رسوب پول در سیستم بانکی و کسب منفعت در این بانک‌ها می‌شود، بدون اینکه سازمان و جامعه مستمری‌گیران از آن هیچ‌گونه منفعتی ببرند.

با توجه به حجم قابل توجه جریان مالی در سال جاری (با لحاظ افزایش سالیانه حقوق و دستمزد) با طراحی مدل‌های مهندسی مالی و کسب منفعت از جریان گردش مالی و سوق دادن منافع به سمت هزینه‌های رفاهی مستمری‌گیران می‌توان به اهداف عالی سازمان در این خصوص دست یافت.

همان‌طور که پیشتر نیز اشاره شد در بین بازارهای اقتصادی امروزه فقدان بازار باثبات و جریان گردش نقدینگی برای کسب و کارها از معضلات جدی است؛ از سوی دیگر با توجه به شتاب روند تورم و کاهش قدرت خرید واقعی مستمری‌گیران سازمان می‌تواند با عقد قرارداد و تعریف بسته‌های مشترک مالی با فعالین بازار نظیر فروشگاه‌های زنجیره‌ای در قالب کارت‌های اعتباری با نرخ‌های سود اندک، و یا حتی به صورت ماهیانه از طریق طراحی سازوکار مالی و مدیریت نقدینگی ایجادکننده بازاری با ثبات و منفعی مناسب برای این کسب و کارها فراهم کند.

بنابراین با این رویکرد می‌توان هم مخارج رفاهی که در حال حاضر سازمان صرف می‌کند و هم منافع به دست آمده از نشت

گردش نقدینگی را در قالب یک بسته مشترک و حتی با لحاظ نمودن بخشی از مستمری، طراحی و بازتعریف کرد و به این ترتیب اثربخشی هزینه‌های سازمان را افزایش داد. لذا هدف اصلی از انجام این مطالعه طراحی بسته عملیاتی جهت اصلاح نظام رفاهی مستمری‌بگیران است که در دوفاز انجام می‌شود. در فاز اول طراحی بسته و الزامات ایجاد آن مدنظر قرار می‌گیرد که آر. اف. پی حاضر به این منظور تهیه شده است. در فاز دوم که پس از انجام فاز اول انجام خواهد شد ارزشیابی و اصلاح نهایی بسته طراحی شده که معطوف به خروجی فاز اول است در دستور کار قرار خواهد گرفت.

اهداف مورد نظر برای تحقیق:

اهداف اصلی

- ۱- طراحی بسته عملیاتی جهت اصلاح نظام رفاهی مستمری‌بگیران؛
- ۲- مدیریت نقدینگی سازمان در بخش هزینه‌های مستمری.

اهداف فرعی

- ۱- ارتقا و بهبود وضعیت معیشت مستمری‌بگیران.

❖ زمینه‌های استفاده و کاربرد نتایج تحقیق (کاربست آن در سازمان تامین اجتماعی یا حوزه رفاه و تامین اجتماعی):

- ۱- بهینه‌سازی هزینه‌های رفاهی مستمری‌بگیران؛
- ۲- کمک به ارتقای تولید داخلی و اقتصاد مقاومتی.
- ۳- افزایش بهره‌وری و اثربخشی هزینه‌های سازمان.

❖ محدوده مکانی و محدوده زمانی

-

❖ شرح خدمات مورد انتظار:

- ۱- بررسی و شناسایی تحریبات موجود در کشور (و جهان در صورت وجود) در خصوص طراحی سازو کارهای مدل‌های مهندسی مالی و کسب منفعت از جریان گردش مالی وجوه؛
- ۲- شناخت و تحلیل وضعیت هزینه‌های سازمان مرتبط با مستمری‌بگیران (مستمری و کمک هزینه‌رفاهی)؛
- ۳- تجزیه و تحلیل آماری و توزیع فراوانی مستمری پرداختی سازمان به انواع مستمری‌بگیران (به تفکیک استان، شهری و

<p>روستایی و ویژگی‌های جمعیتی)؛</p> <p>۴- بررسی بودجه و هزینه‌کرد خانوار شهری و روستایی بر اساس آمارهای هزینه درآمد خانوار و به تفکیک استان؛</p> <p>۵- بررسی وضعیت هزینه و درآمد خانوارهای مستمری‌بگیران و تعیین ارجحیت مصرفی خانوارها؛</p> <p>۶- بررسی و تحلیل نظام مالی مستمری‌بگیران؛</p> <p>۷- برآورد تابلو گردش نقدینگی حاصل از پرداخت مستمری‌بگیران شامل وضعیت خدمات بانکی و درگاه‌های پرداخت؛</p> <p>۸- شناخت نظام تجارت خرده فروشی کالاها و فروشگاه‌های زنجیره‌ای فعال در بازار؛</p> <p>۹- شناسایی سازوکارهای اجرای طرح و تهیه لیست اقدامات لازم به منظور فراهم کردن زیرساخت‌های موردنیاز اجرای آن؛</p> <p>...</p>
<p>❖ خروجی‌های موردانتظار :</p> <p>۱. ارائه بسته عملیاتی در دو سناریو</p> <p>-بر مبنای اثربخشی و افزایش بهره‌وری میزان هزینه‌های رفاهی در وضعیت موجود؛</p> <p>-بر مبنای بهره‌وری منافع ناشی از گردش مالی پرداخت مستمری.</p>
<p>❖ محدودیت‌ها و موانع احتمالی پیش رو:</p> <p>۱- عدم دسترسی کامل به اطلاعات موردنیاز</p> <p>به علت محدودیت اطلاعاتی از داده‌های خام هزینه و درآمد خانوار و آمار و اطلاعات مربوط به پرداخت مستمری‌بگیران سازمان و همچنین اطلاعات بانک رفاه ایرانیان در صورت امکان به صورت همزمان استفاده خواهد شد.</p>
<p>❖ مدت زمان حدودی اجرای پروژه (ماه): ۱۲ ماه</p>
<p>❖ سطح مورد نظر برای اجرای طرح: ☐ خرد ☒ متوسط ☐ کلان</p>